

OBAMA: 9 MESOS DE PRESIDÈNCIA. PROMESES I COMPLIMENTS

Núria Ribó

Hores d'ara, pràcticament tothom, sap qui és BARACK OBAMA. Són molts el que ja tenen una idea feta sobre ell, i crec que una àmplia majoria se'l mira amb molt bons ulls.

I **quins són els motius?** Perquè és **negre?** **Jove?** **Atractiu?** Pel seu **discurs polític de canvi** o perquè significa un **rebuig** a tot allò que ha representat durant 8 anys el seu antecessor, **George Bush?**

Tots són elements que compten. Intentarem analitzar aquest personatge, que per acabar-ho d'arrodonir, li acaben de concedir el **PREMI NOBEL DE LA PAU** (molts pensen que de forma precipitada...). De moment tot són promeses, bones intencions i discursos brillants. D'aquí que el diari *El País* titulés un reportatge sobre el tema: "NOBEL DE PAU, ¿O DE COMUNICACIÓ?".

El que pràcticament tothom reconeix és l'aportació d'una **mirada política diferent: dialogant i multilateral**. I ja sabem que els gestos en política són importants.

Tots els presidents nord-americans han deixat empremta en la política mundial. Generalment envoltats de grans **passions i controvèrsia**, com és el cas de tres dels més recents: Ronald **Reagan**, Bill **Clinton** i George W. **Bush**.

Però Barack **Obama és un cas diferent** ja que l'entusiasme i les ganes de canvi que despertà, van començar molt abans de ser elegit el 4 de novembre de 2008, després d'una llarga i renyida campanya electoral front a una brillant veterana de la política, Hillary Clinton (avui la seva secretària d'estat). Obama trencà totes les previsions dels analistes i destapà un personatge que sens dubte s'està convertint en **un dels gran líders de la política internacional del segle XXI**. Un home carismàtic, intel·ligent i brillant, però també, un pèl fred i distant (per alguns elitista), i que malgrat la seva total **inexperiència en la gestió política** (mai cap president de la història recent havia arribat a la Casa Blanca sense exercir, com a mínim, d'alcalde) ha estat elegit president, **trencant a més, la barrera entre blancs i negres**, cosa però, que no significa la fi del racisme.

Aquest home que ha fascinat als mitjans de comunicació de tot el món i a la majoria de països aliats, que pretén un canvi revolucionari, tant dintre com fora de casa, pels paràmetres nord-americans, comença a **patir la crua realitat del que significa governar**, i més des de la primera potència mundial. Els índexs de **popularitat del president han començat a baixar**. I és que les expectatives

eren molt altes i les seves promeses electorals no són fàcils de complir amb els calendaris fixats (...i en **temps de crisi, la paciència s'esgota aviat**, sobretot quan **l'atur** ha arribat a xifres mai vistes als Estats Units: **10%** aproximadament, la meitat que nosaltres).

Tot i amb això continua tenint la confiança de la gent i sobretot UN GRAN SUPORT INTERNACIONAL, com hem vist en la seva gira per Àsia. Obama provoca admiració i fascinació en uns graus, quasi perillosos. Veurem què passa si finalment visita el nostre país amb motiu de la presidència europea que ostentarà Espanya de gener a juny.

Espanya presidirà la Unió Europea el 1º Semestre del 2010.

Aquí, al nostre país, se l'espera amb *candeleletes*. Ja saben que ell ha dit que **va estar a Barcelona de jove i li va agradar molt** la ciutat. Detall, que la Generalitat i l'Ajuntament estan disposats a fer servir per portar-lo aquí, amb motiu de la cimera dels líders de la Unió Europea i Estats Units, que el maig es celebrarà a Madrid. **Montilla ja ha iniciat contactes** oficials amb el Departament d'Estat per tal d'aconseguir que torni a Barcelona. (El president José Luis Rodríguez Zapatero li regalà una guia de Barcelona quan va visitar la Casa Blanca a l'octubre, cosa que li costà l'enuig d'algun president autonòmic). **L'alcalde Hereu**, ja fa temps que també treballa en la mateixa direcció.

Obama és el polític de moda, el més admirat i amb més poder del món. Amb la finalitat d'analitzar aquests primers 9 mesos de presidència, repassarem les seves promeses i compliments... o incompliments.

Amb motiu del 1r aniversari de la seva victòria electoral s'han fet molts **balanços** sobre aquests primers mesos de govern.

Tot i que el gruix del balanç és essencialment el mateix, en poques setmanes han passat algunes coses importants pel President Obama, que ens ajudaran a **conèixer els trets de la forma de fer d'Obama**, i sobretot, a conèixer una mica el **caràcter americà** (com funcionen...), cosa que ens permetrà entendre el perquè de certs comportaments, molt allunyats dels nostres, i que tot sovint analitzem, massa lleugerament.

El fet de que en poques setmanes s'hagin produït esdeveniments, més o menys importants, ens dóna una idea de la rapidesa en que es desenvolupa tot, i demostra el pes i responsabilitats del govern americà i també posa de manifest les pressions que té Obama per complir el seu ambiciós programa electoral.

Anem per parts:

Eleccions governador de Virgínia i Nova Jersey. Eleccions alcalde de Nova York. (3/11/2009)

Desapercebudes en un altre moment, i ara, per què són importants?

Obama porta mesos de gran escrutini i crítiques arrel de la reforma sanitària. I unes eleccions, en aquestes circumstàncies, solen ser considerades (com de fet ha estat) un **test a la seva gestió de la presidència**. Eren les primeres després de l'entrada de la crisi econòmica.

Virgínia i Nova Jersey van donar el vot a Obama en les presidencials de fa un any. Els governadors eren demòcrates (tot i que N. Jersey té una llarga tradició republicana). Obama s'implicà personalment en la campanya de N. Jersey. **Resultats: els dos estats han passats als Republicans.**

Alcaldia Nova York: Michael **Bloomberg, republicà** i actualment **independent**, ha guanyat per poc, 5 punts quan s'esperava uns 20, al demòcrata William Thompson. Bloomberg, multimilionari, amo de mitjans de comunicació, està ben considerat a la ciutat, la ha transformat i millorat, sense la mà dura del seu antecessor Giuliani. Però **perquè Bloomberg no ha guanyat per golejada?** Bloomberg aconseguí canviar la normativa i allargar-la ja que als USA NOMÉS ES PERMET DOS MANDATS (presidència, governadors). Tot i que guanyà, l'americà no vol el mateix govern més de 8 anys, encara que reconeix la bona tasca. Tampoc agradà que gastés 100 milions de dòlars de la seva butxaca per la campanya.

Tot i no ser eleccions transcendents, aquests **fracassos electorals han estat mirats amb lupa**. Tots han coincidit: ha estat un toc d'alerta per Obama, de cara a les eleccions, realment importants, que són les MID TERM ELECTIONS de novembre 2010, el **veritable test per qualsevol presidència americana**. En elles es canvia una part del Senat, la totalitat del Congrés i governadors de molts estats.

CONSEQÜÈNCIES FRACÀS ELECTORAL: Els **independents** que són el gruix dels votants als Estat Units, i els que van contribuir a la victòria al 2008 comencen a desertar, i han passat el vot als Republicans. Un bon segment de **joves i de negres**, tampoc ha votat al bàndol demòcrata. Problema: La tirada indiscutible **d'Obama, no ha estat capaç d'arrossegar vots cap al Partit Demòcrata** (tot i que ell personalment atrau). El **Repte d'Obama** és transformar la seva espectacular victòria del 2008, en un més gran suport als Demòcrates. També ha posat en alerta als *blue dogs* (demòcrates moderats) que s'ho pensaran dos cops abans de donar suport a la reforma sanitària (de fet, 39 congressistes demòcrates han votat en contra reforma sanitària, i al SENAT hi ha 3 demòcrates que poden votar en contra!). I el pitjor pels adversaris polítics: aquests resultats electorals, han donat ales als Republicans, més perduts que mai i sense líders.

"UNA DE CAL, OTRA DE ARENA!": Pocs dies després dels fracassos electorals: gran triomf d'Obama!!:

1r PAS REFORMA SANITÀRIA: APROVACIÓ CAMBRA!

7 novembre: Primer gran **èxit per Obama després de la batzacada** electoral. Mai, una reforma sanitària, intentada per altres presidents havia arribat tant lluny. Tot i que falta el difícil pas pel Senat. Aprovada pels pèls: per 2 vots: **220 sobre 218**, 39 demòcrates en contra i un republicà a favor.

El projecte ha passat, EL SENAT QUE HA DONAT LLUM VERDA PERQUÈ S'INICIÏ EL DEBAT PER 60 CONTRA 39 VOTS. (preveu cobertura del 96% població. 31 milions dels 46 milions que no en tenen -immigrants il·legals queden fora- i un cost 849.0000 milions de dòlars). Comencen els debats aquesta setmana. Serà difícil (però no impossible!) que s'aprovi abans de fi d'any com volia Obama.

OBAMA ha seguit una estratègia intel·ligent: ha marcat les línies generals del pla i els detalls els ha deixat en mans del Capitol. Al contrari de Hillary Clinton que controlà tot exhaustivament, fent sentir als altres com "convidats de perdre". Obama ho ha fet de forma més inclusiva.

¿Es preguntaran com és possible que hi hagi tant de rebuig quan hi ha uns 46 milions sense cobertura? NO volen ingerències de l'Estat, desconfien del govern, l'americà no tolera que li diguin què ha de fer, no més impostos, els joves "no ho necessitem", llibertat d'iniciativa, etc. A més la gran pressió de les farmacèutiques i asseguradores, així com els metges, tenen por de perdre privilegis.

(la proposta del Congrés és lleugerament diferent: en el finançament i (augment impostos)

COST: 849.000 milions de dòlars en els aproximadament 10 anys. (ampliació *Medicaid* - pels més pobres - i subsidis perquè els que tinguin pocs ingressos puguin subscriure pòlisses privades. Assegura una millor gestió i estalvi. **USA** és el país amb la **despesa més alta en sanitat (17% del PIB** - França 9,5%) (5.000 € anuals per persona, el doble de la majoria de països europeus que tenen millors serveis)

DESPRÉS QUE PASSI PEL SENAT, EL PROJECTE L'HAN DE CONSENSUAR I APROVAR LES 2 CÀMERES.

La reforma sanitària ha fet caure la popularitat d'Obama, l'han qualificat de "**socialista**" (el pitjor insult per un polític americà) després d'una campanya de manipulació (s'ha dit que donava llum verda a l'eutanàsia, avortament...).

Ha hagut de cedir: s'admet específicament que **no es subvencionaran els avortaments amb diners federals** (ni les asseguradores que rebin diners del govern podran facilitar-los). Obama no està content i intentarà algun canvi per defensar el dret de les dones i dels grups que li van donar suport. Com sempre, intentarà trobar un punt de consens.

Objectiu Obama: aprovació reforma abans fi d'any. Seria la primera gran promesa electoral complida. Camí net pel 2010 amb grans reptes domèstics i internacionals, per encarar les MID TERM ELECTIONS 2010.

Les condicions com s'han produït les eleccions més el primer pas de REFORMA SANITÀRIA, són una **mostra de la intensitat i l'escrutini al qual està sotmès Obama** (o qualsevol president Usa) des del dia que ocupà la Casa Blanca.

Tot i amb això, **l'admiració i suport** que ha aixecat han estat i segueixen sent extraordinaris, tot i que a casa, les crítiques són fortes. **La crisi econòmica ha trastocat molts plans**, l'atur s'ha disparat, la intervenció econòmica en el sector bancari ha topat amb gran rebuig de sectors econòmics que creuen en la pròpia regulació dels mercats, etc. Tot això no ha posat les coses fàcils a Obama. Els americans li fan costat, però **demanen resultats!!** D'aquí que els fracassos de les recents eleccions, es considerin com una "**estirada d'orelles**".

BALANÇ 9 MESOS: comencem doncs per repassar el que ha fet i que significa la presidència d'Obama.

1) NOVA MIRADA A LA POLÍTICA: ho deixa clar el 20 gener en el discurs presa possessió. OBERT a tots. **MULTILATERALITAT i DIÀLEG:** inclosos els seus adversaris polítics a qui els hi estén la mà: món musulmà, Cuba, Corea del Nord, Iran, Rússia... **CONSENS** Decidit a aconseguir-lo entre bàndols oposats. Una obsessió que endarrereix l'acció de govern i que comença a posar nerviosos als seus seguidors que exigeixen el compliment de les promeses electorals. L'excés **conciliador impedeix prendre decisions de forma més ràpida.** D'altre banda, el seu **discurs anti-establishment** de la campanya electoral, se'l ha tingut d'empassar. La majoria del seu gabinet són *vells gats* de la política de la capital (contra la que ell va fer campanya), del vice-president Biden a Hillary Clinton. Quan li van demanar on estava el CANVI que tant propugnà, contestà: "**EL CANVI SÓC JO**"

2) PRIMERES PASSES D' OBAMA: CONFIRMEN FINAL ETAPA BUSCH i de les irregularitats comeses en nom de la lluita antiterrorista:

- firma tancament **Guantánamo** pel gener 2010.
- **anular tortures** a presumptes terroristes
- **Publicació** de documents classificats s/política antiterrorista.

Reaccions contràries dels conservadors i del ex vicepresident Cheney. Les "esquerres" li demanen que vagi fins al final. Pressions fan que, finalment, **decideixi prohibir la publicació** de documents i fotos d'interrogatoris (pot provocar revenges contra les tropes americanes a l'estranger). Però les pressions són molt fortes i es veu obligat a nomenar un fiscal especial per investigar "els drapets bruts" de Bush i les seves tècniques antiterroristes. **OBAMA COMENÇA A EXPERIMENTAR LA DURA REALITAT DE LA PRESIDÈNCIA:** No tot el que vol, o ha promès, es pot complir (raons d'estat) : **les detencions i interrogatoris** de sospitosos de terrorisme en 3° països i sense control judicial **seguiran amb Obama**, però el Departament d'Estat serà el responsable de la seguretat dels detinguts i els **interrogadors seran d'un nou cos d'èlit** depenent del president i format per agents de les diferents agències de seguretat i cossos policials (així serà més difícil "saltar" la llei) i ho faran a les oficines del FBI a W-DC, apartant a la CIA del centre neuràlgic i retallant el seu protagonisme. Obama, durant els primers mesos ha anat complint promeses (les més fàcils): desbloqueig d'ajuts a la investigació amb cèl·lules mare. CUBA: Suspèn restriccions dels viatges i flexibilitza l'exportació d'aliments i medicaments.

3) TEMES PRIORITARIS:

A) REFORMA SANITÀRIA (comentada anteriorment)

B) CRISI ECONÒMICA: per primer cop el govern intervé, malgrat la forta oposició, injectant el paquet d'estímul econòmic de 787.000 milions de dòlars als mercats, al temps que intenta la regulació dels mercats financers i dels bonus super-milionaris que cobren els seus directius (de

moment, no ho ha aconseguit). Avui Estats Units comença a sortir de la recessió. El PIB augmentà 0,9% en el tercer trimestre, però té 10% atur que pot créixer fins mitjans del 2010.

- C) **DESARMAMENT NUCLEAR:** la seva promesa: "UN MÓN SENSE ARMES NUCLEARS", anunciat a Praga a l'abril i ratificat a l'ONU al setembre. Idea de gran ressonància –un dels motius del Premi Nobel- però que, de moment, no s'ha concretat en res, ni amb cap país. Rússia i Estats Units encara controlen el 95% d'armes nuclears (Amb Medvedev l'enteniment és bo, però no passa el mateix amb Putin, que continua tallant el bacallà). Obama necessita l'ajut rus per frenar l'escalada nuclear de l'Iran. Per aquest motiu ha cancel·lat el paraigües anti-míssils a desplegar en els ex-països de l'est. Aquests s'han molestat ja que no se'n fien de Rússia.
- D) **POLÍTICA ENERGÈTICA I CANVI CLIMÀTIC:** Obama vol per damunt de tot, acabar amb la dependència energètica dels països. Ha acceptat el consens científic sobre els desastres del canvi climàtic. Inversions en "treballs verds"/ sostenibles. Tot i voler avançar, el Congrés ha frenat les seves pretensions, difícils de realitzar en temps de crisi. Juntament amb XINA són els dos països més contaminants del planeta (40%) i dels que depèn qualsevol acord sobre la reducció de gasos hivernacle, diòxid de carbó CO₂. S'esperava poc de la Cimera Copenhaguen 7/12, però en els últims dies s'han produït filtracions esperançadores. **Obama assistirà a la cimera** (9 a Copenhaguen i 10 a Oslo per recollir el Nobel) i per primer cop en una dècada, l'administració americana portarà alguna proposta de reducció dels gasos hivernacle. Els líders mundials i també grups americans **han pressionat molt a Obama perquè lideri un pacte global per frenar el canvi climàtic.** El protocol de Kioto caduca el 2012 i serà substituït per l'acord de Copenhaguen. Estats Units podria reduir les seves emissions pel 2020, cosa que **ha forçat a XINA a moure fitxa** (reducció entre 40 i 45% de les seves emissions de CO₂ per unitat de riquesa –PIB- respecte al 2005). Prova de les bones intencions és que la delegació xinesa estarà **presidida pel primer Ministre Wen Jiabao.**
- E) **EDUCACIÓ:** reforma sistema educatiu, al que considera motor del desenvolupament econòmic i en el que està fent grans inversions. "l'educació ho és tot: la base del canvi social". Entre les reformes: vincular el sou dels mestres als resultats acadèmiques dels alumnes. Resistència dels sindicats i un gran problema: les competències educatives són de cada estat.
- F) **POLÍTICA EXTERIOR:** acabar dues guerres: Irak i Afganistan. Amb **Irak** està complint la retirada de tropes. Però, **Afganistan**, la "guerra necessària" a la que donava suport Obama, s'ha convertit en el gran problema de la seva política exterior. Dubtes (els americans estan en contra, "serà un altre Vietnam") i pressions per retirar-se o continuar, han retardat la decisió de la Casa Blanca. Finalment, i s/W-Post, sembla anunciarà l'enviament de 34.000 soldats (Gral. McCristal

demana 40.000) i demanarà que els aliats enviïn 5.000 més. Gordon Brown diu que enviarà 500 més i sumarà 10.000. Obama portava setmanes consultant i no es decidia. **MÉS TROPES PER ACABAR ABANS LA GUERRA.** Malgrat reticències, **55%** americans confia en que el que decideixi, estarà bé!. Però: 52% americans creu que van cap a un nou Vietnam. 59% contra enviament tropes i 68% creu impossible formar govern estable a Kabul (vist el que ha passat: retirada del segon candidat quan anava a repetir-se la segona volta d'eleccions. Karzai ha quedat nomenat, automàticament, al no tenir rival) **AFGANISTAN pot marcar la presidència d'Obama, igual que Irak ha marcat la de Bush.** Obama, ja en campanya va dir que calia distingir "entre la guerra estúpida d'Irak i la apropiada de l'Afganistan". Actualment hi ha una força internacional de **100.000 soldats, dels que 68.000 són americans!**

- G) IRAN (ha estès la mà per dialogar sobre armament nuclear. Iran enriqueix urani. Acord amb Rússia -aliat d'Iran - perquè l'urani sigui enriquit allà). Quan semblava que les coses anaven millor es descobreix que l'Iran té una nova planta nuclear. Les coses no acaben de tirar...
- H) COREA NORD: Estats Units té 130.000 tropes a la frontera entre les dues Corees. Diàleg pel desmantellament nuclear sempre ha estat difícil. Està aturat. Just al iniciar-se la gira per Àsia, es produeixen enfrontaments navals entre les dues Corees. Obama no baixa la guàrdia i vol continuar dialogant.
- I) CONFLICTE ISRAEL/PALESTINA... crema en les mans de tots els presidents americans. Obama ha dit que sempre farà costat a Israel, però considera "il·legítims" els assentaments de Cisjordania i ha demanat frenar la seva construcció. Però no l'han fet cas, i aquesta és la condició prèvia dels palestins per continuar les converses de pau. Una recent enquesta del *Jerusalem Post* diu que només un 4% d'israelians considera Obama "pro-Israel".
- J) ENFORTIR COL·LABORACIÓ AMB ALIATS DE LA UNIÓ EUROPEA: però no confia massa en una unió de 27 països i poc coordinada. EE.UU pensa que l'UE és passiva i no col·labora massa (Afganistan, canvi climàtic). L'UE no preocupa gens a Obama, home pragmàtic que té posats els ulls a l'Àsia, especialment a Xina, l'altre gran potència. En definitiva, tot apunta que serien els Estats Units i Xina les potències que marcarien el pas de la política internacional.

TEST VITAL PER OBAMA: serà veure com gestiona la **reforma sanitària** i la **guerra de l'Afganistan**. Es podrà calibrar la profunditat del suport que té, tant entre els Demòcrates, com entre els Republicans, als que ha de convèncer dels seus objectius en política exterior. Haurà de demostrar

la seva habilitat que fins ara se li suposa pel seu brillant discurs, però ara ha arribat l'hora de la veritat, dels fets, més enllà de les bones i seductores paraules. Test que marcarà el resultat de les MID TERM ELECTIONS 2010, veritable termòmetre dels 2 anys de presidència.

4) OBAMA = enterrament era Bush. Ho confirmà davant assemblea ONU, al criticar el seu llegat "Amèrica ha actuat unilateralment, sense comptar amb els interessos de la resta... El lideratge de veritat no és mesura per la capacitat d'intimidat als opositors... A cap nació se li pot imposar la democràcia (en referència al món més àrab/musulmà)... Estem disposats a obrir un nou capítol en la cooperació internacional!!!!

5) GIRES INTERNACIONALS: OBAMA ÉS DÓNA A CONÈIXER, "en olor de multitudes". Europa, Àfrica, Egipte (discurs clau d'apropament i cooperació amb món musulmà, en lloc de parlar de conflictes) i l'últim per Àsia. "L'obamania" internacional va *in crescendo*. La brillantor dels seus discursos deixen **bocabadats fins als més antiamericans**. EUROPA i ESPANYA: tradicionalment antiamericans. Unes dades a aquest fenomen de fascinació: 17% europeus va donà suport a Bush. Avui: **77% d'europeus** està **amb Obama**. Però la pujada més espectacular s'ha produït a **Espanya**: hem passat del **11% al 85%**. Però, ULL! Aquests amors no són correspostos de la mateixa manera. "ni l'*stablishment* americà, ni Obama en particular, tenen, 20 anys després de la caiguda del mur de Berlín i final de la guerra freda, una especial consideració per Europa. Europa és un aliat però el seu valor i atractiu cotitza a la baixa front a d'altres països..." . (José Ignacio Torreblanca, *El País*, 12/10/09). **Falta lideratge europeu** (ens veuen poc coordinats, amb multiplicitat de veus, també som molt crítics amb ells, anem tot el dia donant lliçons), tot això fa que no se'ns tingui en la consideració que s'esperaria per la dimensió socioeconòmica que té l'UE. Analistes americans el consideren "**el president més europeu que mai ha tingut els Estats Units**". Però és un home pragmàtic amb la mirada posada només en els interessos del seu país. Pensa més en termes de Nord-Sud (ajudar Àfrica) que est-Oest (cap als aliats europeus). **Obama pot ser "un dels nostres", però no farà el nostre treball.** "Si els europeus volem tenir una relació bona amb Estats Units, ens hem d'aclarir", coordinar (Timothy Garton Ash, catedràtic estudis europeus a Oxford).

GIRA ASIÀTICA: plena de pragmatisme americà: marca els interessos americans. Xina, el pròxim any substituirà a Japó com a segona potència econòmica. Amb **XINA** han primat els intercanvis comercials. **Obama ha passat de puntetes sobre el respecte als drets humans**. Tampoc ha parlat amb grups liberals o de defensors de la premsa lliure, per no molestar als seus amfitrions xinesos, tampoc s'ha reunit amb el Dalai Lama. A **SINGAPUR**, però, demanà la llibertat per la líder oposició birmana, Aung San Suu Kyi. Només ha parlat de llibertat als universitaris. Però difícilment pot parlar de drets quan els dos països tenen la **pena de mort**. **Significatiu:** el fi de setmana abans d'arribar a Xina, Pequín executà 9 detinguts per les revoltes ètniques del juliol. **La visita significa el reconeixement del gegant asiàtic.** Obama busca suports front a l'amenaça nuclear de l'Iran i Corea del Nord.

RESUM TOUR ASIÀTIC: acaba sense grans acords i sense els brillants discursos a que ens té acostumats (com passà el juny a EL Caire). Tampoc ha reforçat els llaços personals amb els líders asiàtics (Bush era més proper i simpàtic i convidà el primer ministre japonès Koizumi a Memphis a visitar Graveland, on el japonès es disfressà d'Elvis Presley). Però Obama ha desplegat les seves dots polítiques i ha comprovat el suport i l'admiració que aixeca allà on va. Ha fet continues referències al seu background indonesi enmig de les seves intervencions, com un punt de connexió amb la realitat asiàtica.

6) TOTS VAN QUEDAR SEDUÏTS PER OBAMA, d'entrada! líders com: Angela Merkel, Sarkozy, Medvédev. Però alguns com Sarkozy ja comencen a refredar-se. **Exemple més proper: la recent reunió entre el president Rodríguez Zapatero i Obama.** Zapatero ha fet "mans i mànegues" per aprofitar qualsevol ocasió de les últimes cimeres internacionals per fer-se fotos amb Obama i sobretot per aconseguir reunir-se, finalment, amb ell a la Casa Blanca el passat octubre. **"Fascinació pel Despatx Oval":** (José Ignacio Torreblanca, *El País*, 12.10.09 "la immensa concentració de poder polític, econòmic i militar que descansa en mans dels presidents nord-americans, fa molt fàcil que **tot aquell que s'aproximi a la Casa Blanca quedi temporalment atordit"**)

7) OBAMA HA RETORNAT EL PRESTIGI MORAL DELS ESTATS UNITS al MÓN: tant destrossat després de Bush. Però la complexitat de la presidència americana i les expectatives creades fa que se li obrin fronts en totes direccions i comencen les reclamacions: **Homosexuals** exigeixen total igualtat drets. Obama està per les unions, però no pels matrimonis homosexuals. A finals d'octubre aprovà una llei que equipara homofòbia i racisme, una antiga reivindicació de gays i transsexuals. Cinc estats tenen matrimonis homosexuals, però en les eleccions 3/11/09 Maine votà en contra del dret que ja tenia. **Negres i hispans**, tot i sentir-se reivindicats són els grups amb més discriminacions soterrades: més atur que els blancs, menor presència en la vida política i en els governs, etc. **Renovació dels circuits federals de la justícia** s'està fent amb lentitud (per allò del consens!) En el mateix temps, Bush nomenà més posicions judicials que Obama, deixant marcada la seva petjada conservadora. Obama, ha donat un pas, molt important al nomenar la llatina **SONIA SOTOMAYOR, al Tribunal Suprem**, el primer llatí en formar part del més alt tribunal que marca jurisprudència i és la **gran herència de qualsevol president (jutges vitalicis)**. Ara la gran pressió dels sectors més liberals i d'esquerres, és per la renovació de membres de tot l'entramat judicial. EN DEFINITIVA: **li planten cara i els que més reclamen són els sectors que l'han votat.**

8) "OTOÑO CALIENTE". "ESPIRAL DE DESCONTENTAMENT, transatlàntic" (New York Times). SOTA EL FOC DELS PROGRESSISTES, (ELS SEUS)!! La paciència s'esgota i l'americà demana resultats. Tots els diferents sectors que l'han votat demanen acció. "Com està allò que ens vas prometre?". **Obama és molt cautelós, massa?** Molts esperaven que fos

més dur amb **Wall Street. i el món financer**// que tanqués **Guantánamo** al gener (18/11/2009, per primer cop reconeix que no serà possible).// que investigués a fons els **excessos de l'era Bush**// que la reforma sanitària fos més completa i atrevida //... **Sonen les alarmes!** Els **mitjans de comunicació, fins ara fascinats** per Obama i un dels grans motors del seu èxit electoral, comencen a plantar-li cara. *El País*, 6/9/09: **"OBAMA, EL MITE ES FA CARN"**. *New York Times*: 7/9/09 **"Obama faces a critical moment for his presidency"**. A Obama li està costant molt entendre que arribar a **consens entre els dos partits**, no passa sovint en la política americana, i és converteix en un fre. Criticat per anar molt lent en prendre decisions i no fer servir l'immensa força personal. **"Bons discursos, però pocs canvis!"**. **"DESCONTENTAMENT TRANSATLÀNTIC"** al cap de 9 mesos. Europa i el EE.UU no sincronitzen posicions sobre Afganistan, Orient Mitjà i el canvi climàtic. **Europeus pensen que no s'ha distanciat suficientment de Bush i EE.UU, creu que els europeus són molt passius.**

Mentre els problemes es multipliquen a casa, de fora li arriba un premi i el reconeixement internacional: **NOBEL DE LA PAU...**

- 9) **PREMI NOBEL PAU**, arriba enmig de crítiques i aplaudiments. L'Obamania arriba als Nobel. se'l mereix o no? Sorpresa, indignació, Què ha fet? Aquests són els interrogants que han planejat aquests dies. **s/comitè se'l mereix "per estimular el desarmament nuclear...pels extraordinaris esforços per reforçar la diplomàcia internacional i la cooperació entre els pobles"**, tot això són **intencions** que es dedueixen dels seus discursos. Per molts americans és un premi "molt europeu"... "premien una política socialista". Per primer cop se'l ha criticat àmpliament, fins i tot que hagi acceptat el premi. Mentre per uns és una forma de pressió per fer realitat les seves promeses, pels més crítics, és un premi buit de continguts ja que, són poques les realitzacions del govern Obama. **THOMAS FRIEDMAN/New York Times**, 11.10.09: "el comitè Nobel no li ha fet cap favor donant-li el premi prematurament. Com **ell mateix ha reconegut NO ha fet res per mereixe'l** i per tant, devalua el valor del premi més important del món. No és culpa seva, els europeus estan alleujats amb el seu estil de lideratge, en contrast amb Bush. Va estar bé que l'acceptés, no per ell, sinó com una **"afirmació del lideratge americà** i en nom de les aspiracions que gent de moltes nacions hi han posat". **NYT: crític. Ross Douthat**. "Podia haver **rebutjat el Nobel amb un bon discurs**, d'aquells que tant bé li preparen els **millors guionistes** del món...no pot acceptar tenint dues guerres en marxa.. s'ofendria el món? Finalment no el dona la comunitat mundial sinó un comitè de 5 noruecs foscos...serà més ofensiu veure'l a Oslo en lloc del líder opositor de Zimbawe o del monjo budista crític del règim autoritari de Vietnam...Obama no guanya res amb el Nobel, tampoc dintre del país.. Tampoc ningú es desperta divendres més decidit a ajudar a Obama pel premi...al contrari, li afegeix un pes a les decisions...potser ha de decidir atacs aeris contra Iran, potser fracassarà com tots els presidents anteriors en el procés palestí- israelià...el que farà només es donar-li la raó a McCain qui defineix **Obama en campanya: com la celebritat més gran del món**

(es comença a parlar massa de la seva imatge personal. B. Probst Solomon diu que "es contempla massa").

10) L'OMBRA DEL 11-S. IMPORTANT I COMPLEXA DECISIÓ: el cervell **responsable del 11-S serà jutjat als Usa**, per un tribunal federal de Nova York. El fiscal general (ministre justícia) anuncià 13/11/09 que el responsable i altres quatre homes detinguts a Guantánamo seran jutjats a Nova York i demanarà la **pena de mort pels cinc**. (pena capital que cap president o polític americà qüestiona, ni Obama). **Obama s'ha refermat en aquesta posició**, i en una entrevista al final de la gira asiàtica s'ha pronunciat sobre les peticions de pena de mort per aquests terroristes: **"ningú s'ofendria si condemnen a mort als responsables del 11-S"**. La col·laboració dels aliats per quedar-se presoners de Guantánamo ha estat escassa (Espanya se'n quedarà 3 o 4). Dels 215 presoners, altres 40 seran jutjats per tribunals civils o militars de fora de la base. És un pas per acabar amb el llimbs legal, extrem gens fàcil. Possiblement sigui una forma de compensar l'incompliment de la promesa de tancament de la base pel gener 2010.

Reaccions diverses: alcalde Nova York diu que la ciutat està preparada, mentre els republicans temen que el judici representi riscos per la població. És un pas endavant pel tancament de la base, però malgrat els judicis i lliurament a d'altres països, es calcula que queden 75 en un llimbs legal total. **Significatiu:** Un dels assessors d'Obama i responsable de Guantánamo, Gregory Craig, ha estat **acomiadat** hores després que el fiscal general fes l'anunci del judici a Nova York. Els crítics l'han acusat de no tenir en compte les grans dificultats que s'enfrontaria Obama pel tancament de Guantánamo. Obama no ha pogut complir, i ell ha anat al carrer.

11) MICHELLE OBAMA: el paper de la 1ª dama en la presidència dels EE.UU. Sempre ha estat i és clau i amb influències més o menys visibles. De la "ingerència" de Hillary Clinton a la "discreció" de Michelle, que ha hagut de tancar la boca després d'alguns comentaris que li van costar grans atacs durant la campanya electoral (**"fins avui no m'havia sentit orgullosa del meu país"**). Avui, tot s'ha girat: el seu look, actuació i sobretot, la impressionant imatge de **"parella feliç i enamorada"** ha estat el toc màgic que fa bavejar a tot el país. Però, de què ha servit que Hillary plantés cara a una forma tradicional d'entendre el rol de Primera Dama, si Michelle, una generació posterior, recondueix la seva acció i és defineix com **"the mother in chief"** (mare "jefa") i diu que la política no li interessa, té un currículum excepcional i ha estat directora d'un hospital de Chicago? Tot sigui per la presidència i el manteniment de la *imatge de família feliç* que és el que més agrada els americans.

12) OBAMA: FI DEL RACISME? Fa poques setmanes l'expresident Carter va dir que les contínues crítiques i entrebancs a la reforma sanitària era degut a qüestions racistes. **Obama s'allunyà ràpidament de l'acusació.** Mai reacciona com la majoria de negres: a la defensiva. **Vol transcendir la frontera del blanc i negre.** Es parla d'ell com d'un home "negre bi-racial", amb **arrels que van de Hawai a Indonèsia.** Amb un **pare negre** de Kenya que abandonà la família quan ell era molt petit, mare casada amb un

indonesi, mor aviat i és educat pels avis blancs. No és el negre bel·ligerant dels 70-80-90 com Jesse Jackson va significar en els 80, quan es presentà dos cops a les eleccions presidencials. En canvi, **Michelle Obama, si és descendent d'esclaus i ha estat més bel·ligerant. Ara mana la discreció.** Fins i tot, es diu que la seva tesis doctoral, tancada sota 7 claus, és sobre el racisme.

"A job too big for one man" Orlando Patterson, *NYT*, 4/11/09. Obama representa les paradoxes de la raça a Amèrica: vivim en una societat, encara avui, fragmentada racialment. Obama, ha marcat diferències? Obama és bi-racial pels seus antecedents. **¿Què podem esperar d'Obama?** Una cosa és segura que **no liderarà cap conversa nacional sobre raça**, convençut, com deu d'estar, que excitarà i irritarà, més que il·luminarà... Durant la campanya en parlà, sobretot obligat per les paraules del Reverend Wright... "creu que la millor solució és l'educació, d'aquí les grans inversions.. **atenció!** els meus estudiants comproven que a l'interior de les ciutats negres, **l'admirin per una banda, però al mateix temps el troben molt allunyat com per ser el seu rol model en les seves vides....** Caldrà bastant més d'una presidència per acabar definitivament els vells i llargs problemes amb les races".

Però, tot i tenir un ampli suport transversal, els blancs no el voten majoritàriament. **És el negre més blanc**, per la seva educació i família. Molts negres no el consideraven "un dels seus", però li fan costat ja que significa començar a desfer una injustícia històrica. Obama s'ha convertit en un pont entre blancs i negres.

Parla clar als seus: als pares i mares negres els hi diu que han d'acceptar les seves responsabilitats. Als nens negres els hi diu que créixer pobre no és argument suficient per ser mal estudiant. **Obama sempre defuig parlar d'ell en termes racials.**

13) OBAMA APORTA NOVA VISIÓ DELS EE.UU i DE LES RELACIONS AMB LA RESTA DEL MON.

- Trenca la línia de unilateralitat i arrogància que ha dominat, des de sempre, la política nord-americana. Relacions de igual a igual, però això vol dir: **augment de la col·laboració dels aliats.** Afganistan, per exemple, és també feina de tots.
- Obama disposat a comptar amb els organismes internacionals i respectar els tractats. No proliferació nuclear és un dels seus objectius.
- **Consens:** Obama disposat a identificar els interessos comuns per tal de trobar un punt de consens i convergència de sectors oposats per arribar a l'aprovació d'estratègies pel benefici de la majoria. Abril a Praga, món lliure d'armes nuclears: "la **cooperació internacional és possible**, tot i les inevitables diferències. Però no ens equivoquem. Sabem on ens porta aquest camí. Quan les nacions i les persones es defineixen per les seves diferències, la separació entre ells augmenta".
- Aquesta línia de **discurs és el que l'ha portat al Nobel** i que el comitè del premi definia com "un nou clima en la política internacional".

- Cimera G-20 (tour Europa, abril) els hi diu: "He vingut aquí a escoltar, no ha donar lliçons".
- Obama ha manifestat: "crec profundament que en el 2009, més que en qualsevol altre moment de la història, **els interessos de les nacions i les persones són compartits**" (es refereix: economia, salut, seguretat, medi ambient).
- **EN RESUM:** Obama aplica les seves **tècniques de treballador social comunitari**. Trencar la tradicional posició de superioritat dels EE.UU. sobre la resta del món. Intenta implicar al màxim de països, utilitzar les amistats d'uns i altres per acostar als més reticents. (**Iran:** demana a França i Rússia, aliats tradicionals, per aconseguir acostar-lo i dialogar sobre desarmament nuclear, tot i que li reconeix el dret a la utilització pacífica). **S'acosta a Rússia** i a canvi ha abandonat el projecte paraigües anti-míssils de Bush de la República Xeca i Polònia, als qui compensa amb altres tipus de protecció front a Rússia, país al que encara li tenen por els antics països de l'est. Rússia s'ha compromès a transformar materials nuclears i retornar-los a l'Iran, per utilitzar-los per fins pacífics. També vol **desfer malentesos amb el mon musulmà**, prioritat des del 20 gener (discurs inaugural: s'hi adreça obertament).
- **Per OBAMA la força dels EE.UU** ha de sortir de: la bona salut econòmica, més capacitat militar i dels seus valors democràtics.

14) OBAMA JA ÉS PRESIDENT, PERÒ SEGUEIX EN CAMPANYA PERMANENT. Utilitzant les mateixes tècniques que el van convertir en president. Creació i manteniment d'un **ampli moviment a través d'Internet** que dia a dia es mou, reacciona i dona suport a les noves polítiques a través de la xarxa. Exemple més clar i recent: convèncer de la necessitat de la reforma sanitària, per la que àdhuc continuen demanant diners i col·laboració (els internautes han creat anuncis de televisió explicant les meravelles de la reforma i el seleccionat serà estrenat a tot el país).

INTERESSANT: Roger Cohen de *NYT* explica 24/11/09 que preguntà a Henry Kissinger que li semblava el que Obama estava fent. Va contestar: **"Em recorda aquells grans Mestres d'escacs que comença jugant amb 6 jocs simultàniament... però no ha completat ni un de sol i m'agradaria veure'n un d'acabat"**.

Final: L'historiador americà-espanyol ENRIC UCELAY DA-CAL (taula rodona al Institut Nord-americà, 12/3/09) va dir: "aquesta és una estranya administració: intel·lectual... és un moment de clímax, **"ESTEM EN UNA ACCELERADA REORIENTACIÓ DE VALORS"**.